

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Prima pars quæsitæ duplici conclusione resolvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

eramentum poenitentiae, debere necessarium praecedere absolutionem, non tamen necessarium debere quoque praecedere confessionem.

80. Ratio primae partis est, quia absolutio sacramentalis est per modum sententiae judicialis, quae necessarium supponit accusationem rei: accusatio autem rei in hoc iudicio, integratur ex confessione & dolore poenitentis; cum enim sit iudicium voluntarium, & reconciliativum peccatoris cum Deo necessarium supponit utrumque, quia nec sine noticia peccatorum, potest Sacerdos poenitentem absolvere, nec sine cognitione doloris ipsum cum Deo reconciliare. Ex quo inferes, absolutionem datam sine praevia contritione vel attritione, esse invalidam, & confessiones ita factas esse necessarium repetendas.

81. Probatur etiam secunda pars ex communi praxi fidelium, nam poenitentes credunt se suo muneri satisfacisse, dummodo atterantur, vel conterantur ante absolutionem: Confessarii quoque post audita peccata, poenitentes excitant ad dolorem & propositum imposterum non peccandis; & antequam ipsis absolutionem impendant, eos hortantur, ut actum contritionis vel attritionis eliciant; quod frustra fieret, si contritio vel attritio, deberet necessarium confessionem praecedere.

ARTICULUS V.

An, & quo jure, teneatur ille qui est in peccato mortali, elicere actum contritionis, & quandomodo obliget tale praeceptum?

§. I.

Prima pars quaesiti duplici conclusione resolvitur.

Dico primò, speciali praecepto tenentur omnes qui sunt in peccato mortali, actum contritionis elicere; in lege tamen nova, sufficit attritio cum Sacramento.

82. Prima pars probatur, nam ut recte annotavit S. Thomas 3. part. quaest. 85. art. 5. ad 2. recta ratio distat ex triplici capite debere nos peccati poenitere. Primò ex lege iustitiae, ut satisfaciamus quantum possumus pro injuria illata. Secundo ex lege charitatis erga Deum, quae nos obligat ad Deum amandum super omnia, ac detestandum quidquid illi displicet, atque ad ipsius amicitiam recuperandam, si per peccatum eam perdidimus. Tertiò ex lege amoris proprii boni, quae tenemur nostris spiritualibus necessitatibus subvenire, aeternamque animae nostrae ruinam vitare. Prior obligatio est ex vi praecepti poenitentiae per se, aliae duae sunt ex praecepto charitatis, & ex praecepto spei, id est amoris boni nostri supernaturalis: Ergo omnes qui sunt in peccato mortali, actum contritionis elicere tenentur, speciali praecepto.

83. Confirmatur: Omnes tenemur speciali praecepto charitatis ad procurandam salutem spirituales proximo; in hoc enim fundatur praeceptum fraternae charitatis, & correctionis. Ergo à fortiori ad procurandam salutem spirituales nobis, quia arctiori vinculo tenemur nostram quam proximi salutem procurare. At contritio est necessaria ad salutem omnibus qui sunt in peccato mortali; quia salus nostra consistit in perfecta reconciliatione cum Deo, ad quam ne-

cessaria est contritio: Ergo speciali praecepto tenentur omnes qui sunt in peccato mortali, actum contritionis elicere.

Secunda pars patet ex dictis supra art. 7. ostendimus in lege nova attritionem cum Sacramento aequivalere contritioni, & reddere hominem de attrito contritum: unde si ille qui est in peccato mortali possit suscipere Sacramentum poenitentiae, & justificari ac reconciliari Deo per attritionem, cum Sacramento, non obligatur ad contritionem, nisi forte in articulo mortis, de quo infra.

Dico secundò, praeceptum contritionis non esse tantum positivum, id est à sola Deo libera voluntate profectum, sed etiam naturale, iure ipsi naturali obliget. Ita D. Thomas 3. part. quaest. 84. art. 7. ad 1. ubi ait, *De iure naturali esse quod aliquis poeniteat de malis quae fecit*, Et quaest. 86. art. 6. ad ultimum, dicit poenitentem esse de iure naturali.

Ratio etiam id suadet. Primò quia iure naturali tenetur quisque satisfacere quantum potest pro injuria alteri illata: Ergo multo magis tenetur peccator per contritionem Deo satisfacere pro injuria quam peccando ipsi intulit. Secundo, quia sicut iure naturali tenemur jus divinum illatum servare, ita & laesum, quoad fieri potest, per poenitentiam reparare. Tertiò, quia sicut iure naturali tenemur amare Deum, ita & ejus amicitiam conservare, ac recuperare, quando illam per peccatum mortale amisimus. Denique quia iure naturali tenetur homo amare proprium bonum, ac proinde se liberare à tantomalo, quantum est peccatum, & aeternae damnationis periculum.

§ II.

Obviunt objectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: Praecepto speciali opponitur speciale peccatum: Atqui finalis impenitentia quae opponitur poenitentiae seu contritioni, non est speciale peccatum, sed tantum quadam circumstantia peccati illius, in quo peccator permanet, atque perseverat: Ergo non datur speciale praeceptum de poenitentia seu contritione.

Respondetur, impenitentiam finalem intelligi posse duplicem, Prima, quae est sola & modo in peccato permanentia seu continuatio, abstinendo ab eo quod peccator nolit de eo continere actum positivo contritionis, formali, vel virtuali, & haec est impenitentia finalis improprie dicta, quae non importat malitiam specie distinctam a malitia peccati quod continuatur, sed solum circumstantiam temporis, quae accidentariò tantum arguet peccati malitiam. Secunda est, quae ultra permanentiam in peccato, dicit formale vel saltem virtuale propositum voluntatis, nunquam poenitendi; & haec est speciale peccatum, oppositum speciali praecepto contritionis. Solutio est D. Thomae in 2. dist. 43. quaest. 1. art. 3. ad 3. ubi ait: *Sicut perseverantia dicitur dupliciter. Uno modo est virtus specialis, prout dicit propositum perseverandi in bono incepto usque ad finem. Et alio modo est circumstantia aliarum virtutum, quae ad mortem, ita etiam & impenitentia, secundum quod dicit propositum non poenitendi. Et species peccati in Spiritum Sanctum: secundum autem mortem quod dicit permanentiam in peccato usque ad mortem, negando peccati poenitentiam, si est actus*